

DECIZIE

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, recursurile declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Tabuică Victor și Tabuică Raisa,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Banca de Economii” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Neaos”, Tabuică Victor, Tabuică Raisa, Natalia Gonța, Întreprinderea Individuală „Anatalia Cebotari”, Societatea cu Răspundere Limitată „IT Proaces” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” cu privire la încasarea datoriei și transmiterea silită a bunurilor gajate-ipotecate, evacuarea din bunul imobil și la cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos” împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de Economii” cu privire la rezoluțiunea și declararea nulității clauzelor contractului de împrumut, reducerea clauzei penale și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016, prin care au fost scutiți parțial Tabuică Victor și Tabuică Raisa de la plata taxei de stat și respinsă cererea Societății cu Răspundere Limitată „Neaos” de scutire de la plată taxei de stat,

c o n s t a t ă

La 12 decembrie 2012, SRL „Neaos” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Banca de Economii” cu privire la rezoluțiunea și declararea nulității clauzelor contractului de împrumut, reducerea clauzei penale și compensarea cheltuielilor de judecată, solicitînd rezoluțiunea contractelor de împrumut cu nr. 06-06-/1/-59 din 30 iulie 2009 și nr. 06-06-/1/27 din 06 mai 2010, declararea nulității clauzelor contractului de împrumut cu nr. 06-06/1/59 din 30 iulie 2009 și nr. 06-06-/1/27 din 06 mai 2010, reducerea clauzei penale în baza contractelor de împrumut ca fiind disproporțională față de împrumutul acordat și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 04 ianuarie 2013, SA „Banca de Economii” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Neaos”, Tabuică Victor, Tabuică Raisa, Natalia Gonța, „Neaos”, Tabuică Victor, Tabuică Raisa, Natalia Gonța, ÎI „Anatalia Cebotari”, SRL „IT Proaces” și SRL „Clasic SV” cu privire la încasarea din contul SRL „Neaos” în

beneficiul său a sumei de 1 059 360, 18 euro cu titlu de datorie, transmiterea silită în posesia sa a bunurilor gajate/ipotecate, și evacuarea persoanelor și bunurilor libere de gaj din imobilele transmise precum și compensarea cheltuielilor de judecare a pricinii.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 iunie 2013, au fost conexate într-un singur proces pricina civilă la acțiunea SRL „Neaos” împotriva SA „Banca de Economii” cu privire la cu privire la rezoluțiunea și declararea nulității clauzelor contractului de împrumut, reducerea clauzei penale și compensarea cheltuielilor de judecată (dos. nr. 2e-747/13) cu cauza civilă la acțiunea SA „Banca de Economii” împotriva SRL „Neaos”, Tabuică Victor, Tabuică Raisa, Natalia Gonța, ÎI „Anatalia Cebotari”, SRL „IT Proaces” și SRL „Clasic SV” cu privire la încasarea datoriei și transmiterea silită a bunurilor gajate-ipotecate, evacuarea din bunul imobil (dos. nr. 2-2138/13), atribuindu-i dosarului nr. 2-2138/13.

La 05 decembrie 2013 Raisa Tabuică și Victor Tabuică au depus o cerere reconvențională prin care au solicitat recunoașterea încetării contractului de ipotecă cu nr. 06-06/1/58-g din 31 iulie 2009 și acordurilor adiționale, radierea din registrul bunurilor imobile a înregistrării de ipotecă asupra bunului imobil –casa de locuit amplasată în str. Acad. Natalia Gheorghiu, 1, mun. Chișinău, ce constituie obiect al garantării executării obligației conform contractului cu nr. 06-06/1/58-g din 30 iulie 2009 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015, acțiunea SA „Banca de Economii” a fost admisă, s-a încasat din contul SRL „Neaos” în beneficiul SA „Banca de Economii” suma de 1059431, 10 euro cu titlu de datorie, inclusiv din costul bunurilor gajate/ipotecate, s-a dispus transmiterea silită în posesia SA „Banca de Economii” în scopul comercializării ulterioare a bunurilor gajate/ipotecate conform contractului de ipotecă nr. 06-06/1/58-g din 30 iulie 2009, acordurilor adiționale nr. 01 din 12 martie 2010, nr. 02 din 03 mai 2010, nr. 03 din 07 iunie 2010, autentificate notarial și înregistrate la OCT Chișinău, asupra bunurilor imobile: construcție locativă „C” cu suprafața totală de 191 m.p. situată în str. Acad. Natalia Gheorghiu 1, mun. Chișinău, „T”- terenul aferent construcției cu suprafața de 0, 1027 ha, la valoarea de ipotecă de 2850015 lei, încheiat de Tabuica Victor și Tabuica Raisa, contractului de gaj nr. 06-06/1/58-gl din 30 iulie 2009, acordurile adiționale nr. 01 din 12 martie 2010, nr. 02 din 03 mai 2010, nr. 03 din 07 iunie 2010, autentificate notarial și înregistrate la OCT Chișinău, asupra bunurilor mobile: secerătoare de recoltat și treerat, la combina NEW Holland (TC 0580)- la valoarea de gaj 195938 lei, încheiat cu SRL „Clasic SV”, contractului de gaj nr. 06-061/58-g2 din 30 iulie 2009 cu acordurile adiționale nr. 01 din 12 martie 2010, nr. 02 din 03 mai 2010, nr. 03 din 07 iunie 2010, autentificate notarial și înregistrate la OCT Chișinău, asupra bunurilor imobile: mijlocului de transport de model „Clas Tucano 440”, n/î CG014, a.p. 2009, la valoarea de gaj 2340784 lei, încheiat cu SRL „Clasic SV”, contractului de ipotecă nr. 06-06/1/58-g3 din 11 mai 2010 cu acordurile adiționale nr. 01 din 07 iunie 2010, nr. 02 din 04 aprilie 2012, autentificate notarial și înregistrate la OCT Chișinău, asupra bunului imobil: încăpere locativă (apartament cu 2 odăi) cu suprafața totală de 79, 90 m.p, amplasat în mun. chișinău, str. grenoble257, ap. 140 la valoarea de ipotecă 506246 lei, încheiat cu Gonța Natalia, contractul de ipotecă următor nr. 06-06/1/58-g4 din 04 martie 2010, acordurile adiționale nr. 01 din 12 martie 2010, nr. 02 din 03 mai 2010, nr. 03 din 07 iunie 2010, autentificate notarial și

înregistrate la OCT Chișinău, asupra bunului imobil: „1” încăpere locativă „C”(apartament cu 3 odăi) cu suprafața totală de 127 m.p. din mun. Chișinău, str. Grenoble 257, ap. 139, la valoarea de ipotecă 685800 lei, încheiat cu Gonța Natalia, contractul de ipotecă nr 06-06/1/58-g5 din 22 septembrie 2010 cu acordul adițional nr. 01 din 04 aprilie 2012, autentificat notarial și înregistrat la OCT Chișinău , asupra bunului imobil „1” încăpere locativă (apartament cu 3 odăi) cu suprafața totală de 68, 90 m.p, amplasat în or. Ungheni, str. Decebal 36, ap. 42, la valoarea de ipotecă 247000 lei, încheiat cu Gonța Natalia, contractul de gaj viitor nr. 06-06/1/58-g7 din 03 martie 2010 acordurile adiționale, nr. 01 din 12 martie 2010, nr. 02 din 03 mai 2010, nr. 03 din 07 iunie 2010, autentificate notarial și înregistrate la OCT Chișinău, asupra bunurilor mobile: tractor seria 8320R, tractor seria 8345R, tractor seria 8430, combina W550, combina W 650, la valoarea de gaj 3376500 lei, încheiat cu SRL „Neaos”, contractul de ipotecă nr. 06-06/1/58-g8 din 11 mai 2010 cu acordurile adiționale nr. 01 din 07 iunie 2010 și nr. 02 din 04 aprilie 2012, autentificate notarial și înregistrate la OCT Chișinău asupra bunului imobil: „1”-încăperi nelocative (două locuri de parcare) nr. 147 și 148 la nivelul doi, amplasate pe str. Grenoble 257 , mun. Chișinău (nr. cadastral 0100113.283.06.004), la valoarea de ipotecă 144000 lei, încheiat cu Gonța Natalia, contractul de gaj înregistrat nr. 06-06/1/58-g9 din 07 iunie 2010, înregistrat notarial, asupra bunului imobil: Grapa DXR-5, anul producerii 2009, n/î 11-0621, la valoarea de gaj 973600 lei, încheiat cu SRL „IT Proaces”, contractul de gaj înregistrat nr. 06-06/1/58-g10 din 07 iunie 2010 asupra bunurilor mobile:secerătoare VAR10540, lung. 5, 4m, anul producerii 2009, n/î 0013936, remorca Schneidwerk, a.p. 2009, n/î 0013937, valoarea de gaj 319900 lei, încheiat cu ÎI „Anatalia Cebotari”, contractul de gaj înregistrat viitor nr. 06-06/1/27-g din 05 mai 2010 asupra bunurilor mobile: tractor seria 8320R, tractor seria 8345R, tractor seria 8430, combina W550, combina W650, la valoarea de gaj 14400000 lei, încheiat cu SRL „Neaos”, s-a dispus evacuarea persoanelor și bunurilor libere de gaj din imobilele transmise, s-a încasat din contul SRL „Neaos”, Tabuică Victor, , Tabuică Raisa, Natalia gonța, ÎI „Anatalia Cebotari”, SRL „IT Proaces”, SRL „Classic SV”, în mod solidar, în beneficiul SA „Banca de Economii” 50 000 lei cu titlu de taxă de stat. Acțiunea SRL „Neaos” a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 11 iulie 2016 emisă sub formă de încheiere s-a restituit cererea reconvențională a lui Tabuică Victor și Tabuică Raisa, s-a remis reclamanților cererea reconvențională cu materialele anexate și s-a explicat că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată cu aceeași acțiune după lichidarea neajunsurilor indicate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016, s-a admis parțial cererea depusă de Tabuică Victor și Tabuică Raisa de scutire de la plata taxei de stat parțial, a fost scutit Tabuică Victor și Tabuică Raisa de la plata taxei de stat la declararea apelului în mărime de 18 750 lei, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Tabuică Victor și Tabuică Raisa, s-au obligat apelanții Tabuică Victor, Tabuică Raisa să achite restul plății taxei stat în mărime de 7500 lei, a fost comunicat apelanților Tabuică Victor și Tabuică Raisa despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 7500 lei, stabilindu-i un termen până la 03 noiembrie 2016, ora 10.00, s-a explicat apelanților Tabuică Victor și Tabuică Raisa că în caz dacă nu vor prezenta dovada de plată a taxei de stat în termen, cererea de

apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită, s-a respins cererea SRL „Neaos” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, a fost comunicat SRL „Neaos” despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 37 500 lei, stabilindu-i un termen suplimentar până la 03 noiembrie 2016, ora 10.00, s-a explicat SRL „Neaos” că în caz dacă nu va prezenta dovada de plată a taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 12 octombrie 2016, în termenul prevăzut de art. 425 CPC, SRL „Neaos” a declarat recurs nemotivat împotriva încheierii instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 în partea prin care s-a respins cererea SRL „Neaos” de scutire de la plata taxei de stat cu examinarea problemei în fond și emiterea unei noi încheieri de admitere a cererii.

La 17 octombrie 2016 Tabuica Victor și Tabuica Raisa au declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de scutire integrală de la plata taxei de stat și transmiterea cauzei spre examinare instanței de apel.

În susținerea recursului Tabuica Victor și Tabuica Raisa au invocat că sunt pensionari și potrivit contractelor de fidejusiune înregistrate față de debitorul SRL „Neos” și creditorul SA „Banca de Economii”, au executat integral împreună cu debitorul achitarea creditului acordat.

Declară că, cu toate că la materialele cauzei au fost anexate probe suficiente instanța de apel nu a dispus scutirea de la plata taxei de stat, în acest mot îngrădindu-le accesul liber la justiție.

La 28 octombrie 2016 SRL „Neaos” a depus recurs motivat împotriva încheierii instanței de apel, declarând că încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 urmează a fi casată, or instanța de apel a examinat cererea de scutire de la plata taxei de stat a SRL „Neaos” fără citarea reprezentantului său încălcând prevederile art. 100, 102, 105 coraborat cu art. 379 alin. (1) și art. 26-27 CPC.

Susține SRL „Neaos” că instanța de apel la adoptarea încheierii contestate nu a reținut circumstanțele importante pentru justa soluționare a cererii de scutire de la plata taxei de stat, și anume probele ce atestă starea precară a recurenteii.

Menționează că instanța de apel a neglijat decizia Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 24 iunie 2015 prin care a fost admis recursul recurenteii SRL „Neaos”, casată încheierea recurată cu trimiterea cauzei la rejudecare pentru a constata în ce măsură actele apelantului justifică situația materială precară.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Materialele dosarului nu atestă date cu privire la expedierea încheierii în adresa recurenților Victor și Raisa Tabuică.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Tabuică Victor și Tabuică Raisa se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 21 octombrie 2016, în adresa SA „Banca de Economii” a fost expeditată spre cunoștință copia recursurilor declarate de către SRL „Neos”, Tabuică Victor și Tabuică Raisa.

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

Prin prisma art. 426 alin. (3) CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către SRL „Neaos” neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii recurate, iar recursul declarat de către Tabuică Victor și Tabuică Raisa urmează a fi admis, casată încheierea Curții de Apel din 29 septembrie 2016 în partea prin care au fost obligați recurenții-apelanți Tabuică Victor și Tabuică Raisa să achite restul plății taxei de stat din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 83. alin. (1) CPC, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992.

Potrivit art. 84 CPC se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Prin prisma art. 85 alin. (4) în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Din suportul prezent la materialele pricinii rezultă că SRL „Neaos” a solicitat scutirea de plata taxei de stat pentru examinarea cererii de apel invocând starea financiară precară, prezentând un șir de acte: informația din Banca centrală de date a cadastrului precum că la data de 27 februarie 2015 pe numele recurenteii nu este înscris dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile din Republica Moldova, certificatele eliberate de SA „Victoriabank” și SA „MoldovaAgroindbank” din 22 iunie 2015 și informația privind aplicarea sechestrului pe conturile bancare și informația IFS mun. Chișinău din 11 februarie 2015 care atestă lista conturilor bancare închise ale SRL „Neaos” .

Astfel, avînd în vedere faptul că înscrisurile prezentate de către recurentul SRL „Neaos” întru confirmarea stării financiare precare nu reflectă situația reală, la zi, întrucît sunt eliberate cu mult înainte de solicitarea scutirii (februarie-iunie 2015), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că Curtea de Apel Chișinău corect a respins ca fiind neîntemeiată cererea SRL „Neaos” de scutire de plata taxei de stat pentru examinarea cererii de apel.

Date fiind cele relatate, se reiterează că respingerea cererii SRL „Neaos” cu privire la scutire de la plata taxei de stat este legală și întemeiată, aceasta neîntreținând condițiile prevăzute de art. 85 alin. (4) CPC de scutire de la plata taxei de stat.

Nu poate fi reținut drept temei de casare a încheierii recurrate argumentul SRL „Neaos” privind necitarea în ședința instanței de apel din 29 septembrie 2016, or potrivit art. 104¹ participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În privința recursului declarat de către Tabuică Victor și Tabuică Raisa, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră următoarele.

Potrivit art. 3 alin. (1) lit. a), j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992 tarifele taxei de stat se stabilesc la următoarele quantumuri: pentru cererile de chemare în judecată, privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice. Pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești- 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Din suportul prezent la materialele pricinii rezultă că prin încheierea recurată, Tabuică Victor și Tabuică Raisa pe motivul situației financiare precare au fost scutiți de plata taxei de stat în mărime de 18 750 lei ceea ce constituie plafonul maxim din plata taxei de stat ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de apel (75 % din 25 000 lei).

Astfel, obligarea recurenților-apelanți Tabuică Victor și Tabuică Raisa de a achita restul plății taxei de stat în mărime de 7500 lei ceea ce în total ar constitui suma de 26 250 lei pentru cererea de apel, este abuzivă, or aceștia au fost scutiți de la plata taxei de stat în sumă de 18 750 lei, care reprezintă plafonul maxim pentru persoanele fizice.

Pe cale de consecință, se reiterează că încheierea recurată în partea ce ține de obligarea recurenților-apelanți Tabuică Victor și Tabuică Raisa de achitare a taxei de stat în sumă de 7500 lei este neîntemeiată, respectiv recursul declarat de către Tabuică Victor și Tabuică Raisa urmează a fi admis, casată încheierea în partea prin care s-au obligat recurenții –apelanți să achite 7500 lei cu titlu de taxă de stat pentru cererea de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înscrise în textul art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, stabilind în jurisprudența degajată că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde cerințelor legale aplicabile (speța Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către SRL „Neaos”, de a admite recursul declarat de către Tabuică Victor

și Tabuică Raisa și de a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 în partea ce ține de obligarea lui Tabuică Victor și Tabuică Raisa să achite restul plății taxei de stat în mărime de 7500 lei. În rest a menține încheierea.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”.

Se admite recursul declarat de către Tabuică Victor și Tabuică Raisa.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 în partea ce ține obligarea lui Tabuică Victor și Tabuică Raisa să achite restul plății taxei de stat în mărime de 7500 lei, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Banca de Economii” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Neaos”, Tabuică Victor, Tabuică Raisa, Natalia Gonța, Întreprinderea Individuală „Anatalia Cebotari”, Societatea cu Răspundere Limitată „IT Proaces” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” cu privire la încasarea datoriei și transmiterea silită a bunurilor gajate-ipotecate, evacuarea din bunul imobil și la cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos” împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de Economii” cu privire la rezoluțiunea și declararea nulității clauzelor contractului de împrumut, reducerea clauzei penale și compensarea cheltuielilor de judecată.

În rest încheierea se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic